

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**Середня освіта (Українська мова і література).
Спеціальна освіта**

другого рівня вищої освіти (магістр)

**за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізація Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка**

**Кваліфікація: вчитель української мови і літератури та
зарубіжної літератури, асистент вчителя інклюзивного класу,
організатор з інклюзивної освіти**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
НА ЗАСІДАННІ ВЧЕНОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ**

Голова вченої ради

проф. Безлюдний О. І.

(протокол № 1 від « » _____)

Освітня програма вводиться в дію 1.09.2019 р.

Ректор **проф. О. І. Безлюдний**

(наказ № 649 від «30» _____)

Умань – 2019

Передмова

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ):

- 1. Григоренко Тетяна Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- 2. Цимбал Наталія Андріївна** – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- 3. Гонца Ірина Семенівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- 4. Малишевська Ірина Анатоліївна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

**1. Профіль освітньої програми зі спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізація: Спеціальна освіта**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Кафедра української мови та методики її навчання. Кафедра української літератури, українознавства та методик їх навчання.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр освіти. Професійна кваліфікація: вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури, асистент вчителя інклюзивного класу, організатор з інклюзивної освіти
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література). Спеціальна освіта
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом магістра одиничний, 90 кредитів ЕКТС, термін навчання: 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 28 травня 2015 року протокол № 116 (наказ МОН України від 10.06.2016 р. № 1415 л) УДПУ імені Павла Тичини визнано акредитованим за II (другим) рівнем з напрямку (спеціальності) 0203 Гуманітарні науки 8.020303 Філологія. Українська мова і література*. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 року.
Цикл/рівень	FQ - ENEA - перший цикл, QF-LLL - 6 рівень, НРК - 6 рівень.
Передумови	Наявність ступеня бакалавра або спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ff.udpu.org.ua/navchannya/osvitni-prohramy-2/10186-2
2- Мета освітньої програми	
Підготовка компетентного конкурентоспроможного вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури та історії, який володіє фундаментальною теоретичною базою фахових дисциплін, новітніми технологіями навчання та навичками практичного застосування їх, спроможного вирішувати складні завдання і проблеми у галузі освіти, філології та педагогічної діяльності, підвищувати свій фаховий рівень, інтегруватися у світовий освітній простір.	
3- Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Обов'язкові дисципліни I. Цикл загальної підготовки - 23 кредити. 1.1. Гуманітарна підготовка - 9 кредитів. 1.2. Фундаментальна підготовка - 14 кредитів. II. Цикл професійної підготовки - 28 кредитів. 2.1. Психолого-педагогічна підготовка - 12 кредитів. 2.2. Науково-предметна підготовка - 16 кредитів. Дисципліни вільного вибору студента - 24 кредити Блок № 1 - 24 кредити. Блок № 2 - 24 кредити.

	Практична підготовка - 9 кредитів Атестація - 6 кредитів
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна (для магістра)
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта в галузі філології та методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури та спеціальної освіти у закладах освіти різних рівнів акредитації.
Особливості програми	Міждисциплінарна та багатoproфільна підготовка фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) та спеціалізації «Спеціальна освіта».
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми націлені на освітню, науково-методичну й управлінську діяльність відповідно до чинного Національного класифікатора України (за ДК 003:2010): 2320 Викладач середнього навчального закладу. 2331 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу. 2320 Викладач професійного навчально-виховного закладу. 2340 Вчитель спеціалізованого навчального закладу. 2419.3 Консультант (в апараті органів державної влади, виконкому (спічрайтер), а також у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах, ІТ-компаніях. 2444.1 Молодший науковий співробітник (філологія, лінгвістика та переклади). 2451.2. Редактор літературний. 2451.2 Член колегії (редакційної).
Подальше навчання	Навчання за освітньо-науковою програмою доктора філософії у галузі української філології, літературознавства і мовознавства, теорії і методики викладання, міждисциплінарні програми (педагогіка вищої школи, управління закладами освіти), доступ до спеціалізованих досліджень з історії.
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітньо-науковий процес здійснюється на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого навчання із застосуванням інноваційних освітніх технологій. Комбінація лекцій, практичних та семінарських занять, наукових семінарів, стажування, практик у навчальних та наукових установах, виконання дослідницьких проєктів, аудиторне або дистанційне навчання.
Оцінювання	Кредитно-трансферна система, накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, поточний, модульний, підсумковий контроль. Усні та письмові екзамени, заліки, тестування знань та умінь, захисти кваліфікаційних робіт і різних видів практик.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в процесі професійної діяльності в галузі освіти та науки (лінгвістики, літературознавства, історії, методики викладання) або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій.
Загальні	ЗК 1. Усвідомлення суспільного статусу і призначення

<p>компетентності (ЗК)</p>	<p>професійної діяльності вчителя, професійна мотивованість.</p> <p>ЗК 2. Розуміння вагомості ролі мови як чинника національної ідентифікації, як інструмента оволодіння знаннями та освоєння досвіду, засобу спілкування і впливу.</p> <p>ЗК 3. Готовність до самоосвіти, здатність до саморозвитку, усвідомлення необхідності постійно підвищувати професійну кваліфікацію, інтелектуальний і загальнокультурний рівні.</p> <p>ЗК 4. Готовність до творчого пошуку, творчої самореалізації, креативності, прагнення розвивати і збагачувати професійні якості і здібності відповідно до нових суспільних реалій і потреб.</p> <p>ЗК 5. Здатність адекватно сприймати нові ідеї, експериментувати, засвоювати і впроваджувати нові інформаційні технології, програмні засоби, інтернет-ресурси в педагогічну та наукову діяльність.</p> <p>ЗК 6. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати інформацію, виявляти проблеми та усувати їх.</p> <p>ЗК 7. Здатність толерантно і безконфліктно комунікувати з різноманітною аудиторією, дотримуватися морально-етичних принципів спілкування.</p> <p>ЗК 8. Готовність брати відповідальність за прийняті рішення, виявляти ініціативу й наполегливість у досягненні професійних цілей, бажання досягти успіху.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії у нових або нестандартних ситуаціях.</p> <p>ЗК 10. Здатність оцінювати ризики, готовність запобігати загрозам життю й здоров'ю.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність критично осмислити історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, усвідомити динаміку її розвитку.</p> <p>ФК 2. Готовність до високопрофесійного й висококультурного володіння українською мовою в усному й писемному різновидах.</p> <p>ФК 3. Здатність до різних видів лінгвістичного, літературознавчого аналізу; володіння науковим інструментарієм у галузі теорії та історії літератури, осмислення специфіки процесів розвитку української мови та літератури.</p> <p>ФК 4. Здатність осмислювати художню літературу як мистецтво слова, культурологічну проблематику літературного твору, усвідомлення специфіки української літератури в контексті світової.</p> <p>ФК 5. Теоретична і практична готовність до викладання у профільній школі та інших закладах освіти української мови і літератури, зарубіжної літератури, формування у процесі освітньо-виховної діяльності національно свідомої мовної особистості.</p> <p>ФК 6. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний, соціальний та реабілітаційний супровід дітей з особливими освітніми потребами у закладах спеціальної та загальної освіти, інклюзивно-ресурсних центрах.</p> <p>ФК 7. Спроможність проектувати зміст освітнього процесу, використовувати ефективні технології психолого-педагогічної, соціальної, реабілітаційної, корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.</p>

	<p>ФК 8. Здатність до ефективної й компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної діяльності (батьківські збори, педради, методичні об'єднання філологів, істориків чи класних керівників) і наукової комунікації у галузі філології.</p> <p>ФК 9. Готовність до організації і провадження освітньо-виховного процесу як педагогічної взаємодії, спрямованої на розвиток особистості учня, демонстрування власних педагогічних здібностей у типових і нових освітніх реаліях, в організації учнів для ефективного вивчення у школі української мови і літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ФК 10. Здатність аналізувати психологічні механізми навчання та виховання дитини з особливими освітніми потребами для забезпечення спрямованої соціалізації, інтеграції.</p> <p>ФК 11. Готовність до проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами, розроблення рекомендацій щодо програми навчання, виховання, реабілітації та особливостей організації психолого-педагогічної допомоги відповідно до потенційних можливостей психофізичного розвитку дитини.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
	<p>ПРН 1. Високопрофесійне і висококультурне володіння українською мовою в усному й писемному різновидах, здатність презентувати результати досліджень.</p> <p>ПРН 2. Знання, розуміння і використання термінологічного апарату мовознавства, літературознавства, педагогіки і психології.</p> <p>ПРН 3. Знання основних напрямів розвитку та новітніх досягнень філології, історії, педагогіки і психології.</p> <p>ПРН 4. Знання типологічних особливостей української мови на тлі близько- та далекоспоріднених мов; вміння здійснювати компаративний аналіз.</p> <p>ПРН 5. Володіння сучасними навичками організаційно-виховної та навчально-методичної діяльності, формами, методами, прийомами і технологіями навчання.</p> <p>ПРН 6. Уміння здійснювати контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітньо-виховного процесу.</p> <p>ПРН 7. Уміння застосовувати сучасні освітні, реабілітаційні, інформаційні, психолого-педагогічні технології у роботі з особами з особливими освітніми потребами в умовах закладів спеціальної та загальної освіти, служб, організацій, установ сфери освіти, охорони здоров'я, соціального захисту.</p> <p>ПРН 8. Уміння визначати індивідуальну траєкторію дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПРН 9. Уміння планувати й організовувати науково-дослідну роботу, апробувати її результати та застосовувати їх у практичній діяльності.</p>

	<p>ПРН 10. Уміння дотримуватись правових норм законодавства України в галузі спеціальної освіти.</p> <p>ПРН 11. Уміння здійснювати психолого-педагогічний та реабілітаційний супровід дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньої програми, професорсько-викладацький склад, залучений до викладання навчальних дисциплін за спеціальністю, відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічна база дозволяє проводити всі види лабораторної, практичної, науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Освітній процес повною мірою забезпечений друкowanими навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками, а також електронних носіях. Навчальні курси розміщені в системі дистанційного навчання Moodle.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність здійснюється на основі двосторонніх договорів між Уманським державним педагогічним університетом та вищими закладами освіти й науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	Відповідно до двосторонніх договорів між Уманським державним педагогічним університетом та зарубіжними навчальними закладами реалізуються програми подвійного диплома: Університет в м. Порту (Португалія). Тракійський університет в м. Стара Загора (Болгарія). Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського в м. Гнезно (Польща). Поморська академія в м. Слупську (Польща). Державна вища професійна школа імені Я. А. Коменського в м. Лешно (Польща). Академія імені Яна Длугоша в м. Ченстохові (Польща). Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезно (Польща). Державна вища школа професійної освіти в м. Хелмі (Польща)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачено здобування вищої освіти іноземними студентами за умови знання української мови.

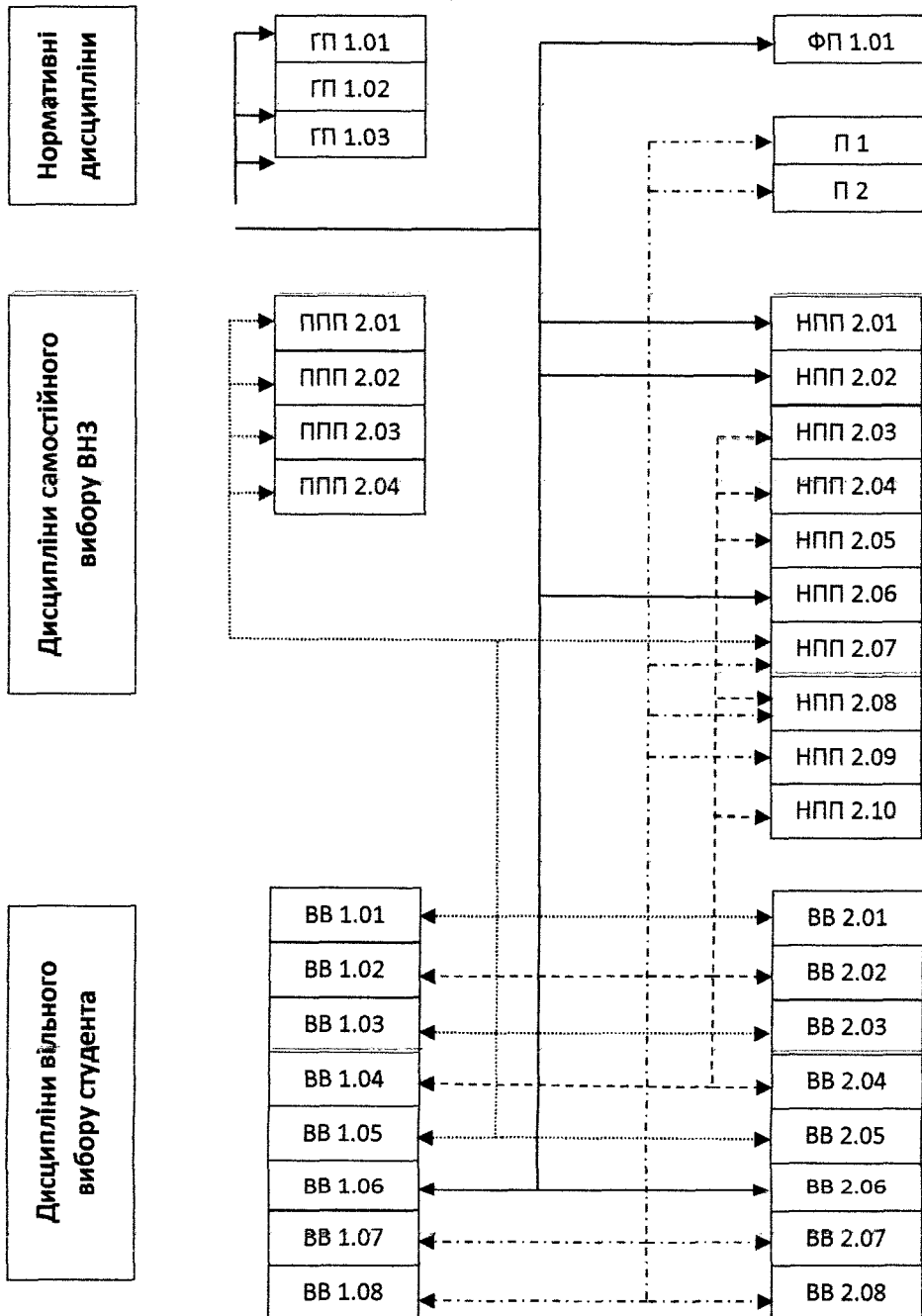
2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові дисципліни			
I	Цикл загальної підготовки		
ГП	Гуманітарна підготовка		
ГП 1.01	Педагогічна риторика	3	залік
ГП 1.02	Ділова іноземна мова	3	екзамен
ГП 1.03	Філософія та соціологія освіти	3	екзамен
ФП	Фундаментальна підготовка		
ФП 1.01	Загальне мовознавство	4	екзамен
ФП 1.02	Теорія літератури	4	екзамен
ФП 1.03	Сучасна зарубіжна література	3	залік
ФП 1.04	Цивільний захист та охорона праці в галузі	3	залік
II	Цикл професійної підготовки		
ППП	Психолого-педагогічна підготовка		
ППП 2.01	Психологія профільної школи	3	екзамен
ППП 2.02	Педагогіка профільної школи	3	екзамен
ППП 2.03	Методика навчання української мови у профільній школі	3	екзамен
ППП 2.04	Методика навчання української літератури у профільній школі	3	екзамен
НПП	Науково-предметна підготовка		
НПП 2.01	Технології навчання в галузі мовної освіти	3	залік
НПП 2.02	Узагальнювальний курс української мови	3	залік
НПП 2.03	Порівняльна граматики східнослов'янських мов	4	екзамен
НПП 2.04	Сучасна українська література	3	екзамен
НПП 2.05	Філософія та методологія літературознавчих досліджень	3	залік

1	2	3	4
Дисципліни вільного вибору студента			
Блок № 1			
ВВ 1.01	Професійна співпраця в умовах інклюзивної освіти	4	екзамен
ВВ 1.02	Робота організатора зі спеціальної та інклюзивної освіти	4	залік
ВВ 1.03	Супровід в інклюзивному середовищі родин дітей з особливими освітніми потребами	3	залік
ВВ 1.04	Інклюзивна освіта	6	екзамен
ВВ 1.05	Текстознавство <i>або</i>	3	екзамен
ВВ 1.06	Лінгвістичний аналіз художнього тексту		
ВВ 1.07	Літературна критика <i>або</i>	4	залік
ВВ 1.08	Біблія та українська література		
Блок № 2			
ВВ 2.01	Стратегії навчання в інклюзивному навчальному закладі	6	екзамен
ВВ 2.02	Законодавча база інклюзивної освіти	4	залік
ВВ 2.03	Батьки та інклюзія	3	залік
ВВ 2.04	Педагогічні технології інклюзивної освіти	4	екзамен
ВВ 2.05	Текстознавство <i>або</i>	3	екзамен
ВВ 2.06	Лінгвістичний аналіз художнього тексту		
ВВ 2.07	Літературна критика <i>або</i>	4	залік
ВВ 2.08	Біблія та українська література		
Практична підготовка			
	Виробнича (педагогічна) практика	9	екзамен
	Атестація	6	
Загальний обсяг освітньої програми		90	

Структурно-логічна схема ОП

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного екзамену або у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи, випускного екзамену зі спеціалізації та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження їм ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр освіти та професійної кваліфікації: вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури, асистент вчителя інклюзивного класу, організатор з інклюзивної освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Затверджено на засіданні вченої ради факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 13 від 21.06 2019 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми):

Григоренко Тетяна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Розробники:

- 2. Цимбал Наталія Андріївна** – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- 3. Гонца Ірина Семенівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- 4. Малишевська Ірина Анатоліївна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

1. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Усвідомлення суспільного статусу і призначення професійної діяльності вчителя, професійна мотивованість.	+		+	+
Розуміння вагомості ролі мови як чинника національної ідентифікації, як інструмента оволодіння знаннями та освоєння досвіду, засобу спілкування і впливу.	+		+	+
Готовність до самоосвіти, здатність до саморозвитку, усвідомлення необхідності постійно підвищувати професійну кваліфікацію, інтелектуальний і загальнокультурний рівні.	+		+	+
Готовність до творчого пошуку, творчої самореалізації, креативності, прагнення розвивати і збагачувати професійні якості і здібності відповідно до нових суспільних реалій і потреб.	+	+	+	+
Здатність адекватно сприймати нові ідеї, експериментувати, засвоювати і впроваджувати нові інформаційні технології, програмні засоби, інтернет-ресурси в педагогічну та наукову діяльність.	+	+	+	+
Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати інформацію, виявляти проблеми та усувати їх.	+	+	+	+
Здатність толерантно і безконфліктно комунікувати з різноманітною аудиторією, дотримуватися морально-етичних принципів спілкування.			+	+
Готовність брати відповідальність за прийняті рішення, виявляти ініціативу й наполегливість у досягненні професійних цілей, бажання досягти успіху.			+	+
Здатність до адаптації та дії у нових або нестандартних ситуаціях.	+	+	+	+
Здатність оцінювати ризики, готовність запобігати загрозам життю й здоров'ю.	+	+	+	+
Фахові компетентності				
Здатність критично осмислити історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, усвідомити динаміку її розвитку.	+	+	+	+
Готовність до високопрофесійного й висококультурного володіння українською мовою в усному й писемному різновидах.	+	+	+	+

Здатність до різних видів лінгвістичного, літературознавчого аналізу; володіння науковим інструментарієм у галузі теорії та історії літератури, осмислення специфіки процесів розвитку української мови та літератури.	+	+	+	+
Здатність осмислювати художню літературу як мистецтво слова, культурологічну проблематику літературного твору, усвідомлення специфіки української літератури в контексті світової.	+	+	+	+
Теоретична і практична готовність до викладання у профільній школі та інших закладах освіти української мови і літератури, зарубіжної літератури та історії, формування у процесі освітньо-виховної діяльності національно свідомої мовної особистості.	+	+	+	+
Розуміння розміщення, принципів відбору, застосування історіографічного доробку та архівних документів для реконструкції політичної та культурної історії в українському і світовому контекстах, для комплексного дослідження історичних, суспільно-політичних, державотворчих, соціокультурних аспектів становлення та життєдіяльності народів світу.	+	+	+	+
Спроможність використовувати міждисциплінарні підходи для проведення порівняльних досліджень і узагальнень щодо природи етнонаціональних і державотворчих процесів, наявності спільного та відмінного у світовій історії.	+	+	+	+
Здатність до ефективної й компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної діяльності (батьківські збори, педради, методичні об'єднання філологів чи класних керівників) і наукової комунікації у галузі філології.	+	+	+	+
Готовність до організації і провадження освітньо-виховного процесу як педагогічної взаємодії, спрямованої на розвиток особистості учня, демонстрування власних педагогічних здібностей у типових і нових освітніх реаліях, в організації учнів для ефективного вивчення у школі української мови і літератури, зарубіжної літератури та історії.	+	+	+	+
Вміння формулювати оцінки і версії історичних подій відповідно до загальнолюдських цінностей певного часу та певної групи людей.	+	+	+	+
Готовність застосування історіографічного доробку та архівних документів для реконструкції політичної та культурної історії в українському і світовому контекстах, для комплексного дослідження історичних, суспільно-політичних, державотворчих, соціокультурних аспектів становлення та життєдіяльності народів світу.	+	+	+	+

